

“Epe, Natuurlijk Anders”

*Een strategische analyse en aanpak van het beleid Recreatie & Toerisme in de
Gemeente Epe.*

INLEIDING.....	4
1. DE MISSIE.....	5
2. DE STRATEGIE.....	5
3. DE ROL VAN DE GEMEENTE.....	5
4. BELEIDSKADERS.....	5
5. DE STARTNOTITIE.....	6
5.1. DE VASTSTELLING.....	6
5.2. DE INHOUD.....	6
5.3. DE UITWERKING.....	6
6. PLATFORM RECREATIE & TOERISME	6
6.1. DE SAMENSTELLING.....	6
6.2. FUNCTIES.....	7
7. INVENTARISATIE.....	7
7.1. RESULTAAT WORKSHOP PLATFORM.....	7
7.2. DE KAART VAN EPE.....	8
7.3. DE SWOT-ANALYSE.....	8
7.3.1. Sterktes.....	8
7.3.2. Zwaktes.....	8
7.3.3. Bedreigingen.....	8
7.3.4. Kansen.....	9
7.3.5. De analyse.....	9
7.3.6. De conclusies.....	10
8. HISTORISCH PERSPECTIEF, KENGETALLEN.....	10
9. TOETSINGSCRITERIA.....	11
10. PLAN VAN AANPAK.....	13
11. DE ONTWIKKELAGENDA.....	13
11.1 DE DEELPRODUCTEN.....	13
11.1.1 Verblijfsrecreatie.....	14
11.1.2 Organisatiestructuur.....	14
11.1.3 Routegebonden recreatie.....	14
11.1.4 Dagrecreatie en evenementen.....	14
11.1.5 Informatievoorziening.....	14
11.2. PRIORITEITEN.....	14
11.3. CONCLUSIE TEN AANZIEN VAN PRIORITEITEN.....	15
11.4. RECREATIE EN TOERISME IN ACTIE.....	15
12. LOPENDE ACTIES EN PROJECTEN.....	15
12.1. DE ORGANISATIESTRUCTUUR VAN DE TOERISTISCHE INFORMATIEVOORZIENING OP DE VELUWE.....	15
12.2. SUBSIDIERING VVV VELUWE IJSSELVALLEI.....	16
12.3. FIETSTOTAALPLAN.....	16
12.4. SINGELGOLF.....	16
12.5. BOERENGOLF.....	16
12.6. LEREND INNOVEREN IN DE RECREATIESECTOR / PILOT KIEVITSVELD.....	16
12.7. GPS / WANDELEN-FIETSEN.....	17
12.8. NETWERKEN.....	17
12.9. DIVERSE INITIATIEVEN.....	17
13. TOT SLOT.....	17
BIJLAGE 1.....	19
DE TOEKOMSTVISIE 2010.....	19
BIJLAGE 2.....	20

RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN / RUIMTELIJK PERSPECTIEF	20
BIJLAGE 3.....	22
RECREATIE EN TOERISME IN ACTIE.	22

Inleiding

De sector toerisme en recreatie neemt een belangrijke plaats binnen de gemeente in. Deze levert in de gemeente ongeveer 7 procent aan directe werkgelegenheid op, exclusief de economische spin-off. Ook is de indirecte werkgelegenheid aanzienlijk.

Het gemeentebestuur van Epe erkent de maatschappelijke en economische betekenis van deze sector. De ambities voor de toekomst zijn onder meer in een tweetal strategische visies uiteengezet, te weten de *Toekomstvisie Epe 2010* en het *Ruimtelijk Structuurplan van Epe*. Bovendien is het beleidsveld "Recreatie & Toerisme" in het Collegeprogramma 2006-2010 opgenomen als speerpunt van beleid.

In de bijlagen 1 en 2 zijn samenvattingen opgenomen van de toekomstvisie en het structuurplan. Deze worden als referentie gebruikt voor de kijk op het beleidsterrein "Recreatie & Toerisme".

In 2006 is het Platform Recreatie & Toerisme (PRT) geformeerd, dat concrete invulling geeft aan de uitgesproken ambities. Na een grondige inventarisatie is door de leden van dit platform gewerkt aan de visie "**Epe, Natuurlijk Anders**", die nu voorligt. In deze strategische notitie worden de doelstellingen, de te volgen strategie, de beleidsprioriteiten en de te ondernemen acties verwoord en wordt een belangrijke aanzet gegeven om te komen tot een evenwichtig beleid voor deze belangrijke sector. Deze visie dient als leidraad voor het gemeentebestuur, de ambtelijke organisatie en het Platform Recreatie & Toerisme. Het wordt de raad vooraf ter vaststelling voorgelegd.

De notitie is er een op hoofdlijnen. Voor de beeldvorming wordt, bij wijze van voorbeeld, een aantal activiteiten, acties voorzieningen genoemd. In de verschillende op te stellen deelproducten wordt het beeld gecompleteerd door daarin detaillering aan te brengen. Elk deelproduct gaat een inventarisatie bevatten van de reeds bestaande voorzieningen (zowel accommodaties als activiteiten).

Bij het opstellen van deze notitie is dankbaar gebruikt gemaakt van door derden opgestelde rapporten. Trendrapporten, het provinciaal sociaal-economisch beleidsplan, KPMG en MKB rapporten zijn daar voorbeelden van. Op een aantal plaatsen in de notitie zijn de bronnen vermeld.

Epe, september 2007 (raadsbesluit 27 september 2007).

1. De missie.

Voor wat betreft de doelstelling op hoofdlijnen en de gekozen oplossingsrichting is de volgende missie geformuleerd.

Epe wil dé aanbieder zijn van onderscheidende recreatieve voorzieningen in een natuurlijke omgeving voor gezinnen, mediores en senioren, waarbij rust, ruimte en respect voor mens en natuur centraal staan met als motto: **“Epe, Natuurlijk Anders”**

Geredeneerd vanuit de missie zijn de volgende resultaten in termen van doelstellingen vastgesteld:

- De werkgelegenheid neemt toe.
- Het aantal overnachtingen stijgt.
- Het aantal dagrecreanten neemt toe.
- De toeristische bestedingen nemen toe.

Het noemen van stijgingspercentages is in dit stadium niet wenselijk en gelet op de huidige stand van zaken niet mogelijk. Belangrijk onderwerp in dit verband is echter het ontwikkelen van een instrumentarium om te komen tot kwantitatieve en kwalitatieve effectmeting. Het jaar 2007 is daarbij het ijkpunt, omdat dergelijke metingen niet eerder werden uitgevoerd.

Een belangrijk neveneffect moet overigens ook zijn dat de eigen bevolking eveneens profiteert van de R&T voorzieningen die nu en vooral ook in de toekomst geboden worden.

2. De Strategie.

Redenerend vanuit de missie is de basisstrategie van de gemeente er op gericht om de economische pijler Recreatie & Toerisme te waarborgen en te versterken door het creëren van toegevoegde waarde. Door een uitdagend beleid, dat gericht is op kwaliteitsverbetering en een gevarieerd aanbod binnen de sector, zullen de sterktes van onze gemeente verder worden uitgebouwd en wordt er ruimte gegeven aan particulier initiatief. Daardoor krijgt de gemeente Epe een sterkere profilering als toeristische en recreatieve gemeente en worden kansen beter benut.

3. De rol van de gemeente.

De gemeente wil een regiegemeente zijn. Vanuit deze rol wordt een actieve houding aangenomen waar het gaat om stimuleren, initiëren, samenbrengen, afstemmen en coördineren, faciliteren en waar nodig en mogelijk cofinanciering. Ook heeft de gemeente een aantal taken op het gebied van advisering en beleidsontwikkeling en de uitvoering van wettelijke taken. De gemeente heeft bovendien een taak in de communicatieve sfeer met het veld en andere overheden en zij vertegenwoordigt de gemeente in haar belangen bij de ontwikkelingen van de recreatieve sector bij andere overheden.

De financiële ruimte is beperkt. Door de Gemeente is een budget geraamd van jaarlijks € 50.000. Dit bedrag kan door het College van B&W worden aangewend voor ontwikkelingen in de sector die voldoen aan het beoogde resultaat (het halen van de doelstelling, rekening houdend met gegeven kaders en met inachtneming van de kernbegrippen). Financiële verantwoording aan de raad vindt jaarlijks achteraf plaats. De raad wordt continu inzage gegeven in het proces om te komen tot een R&T beleid.

4. Beleidskaders.

Helemaal blanco stappen we het proces tot versterking van de sector Recreatie en Toerisme niet in. De Toekomstvisie Epe 2010 en het Ruimtelijk Structuurplan geven al in belangrijke mate richting aan het toekomstige beleid. Het biedt het gemeentebestuur, de ambtelijke organisatie en het Platform Recreatie en Toerisme daarin handvatten voor vervolgstappen.

In Bijlage 1 (Toekomstvisie 2010) en in Bijlage 2 (Ruimtelijk Structuurplan en ruimtelijk perspectief) worden beknopte uiteenzettingen gegeven van hetgeen op het gebied van recreatie en toerisme al als beleidskader is vastgelegd. Die kaders worden nader geanalyseerd en dienen als basis voor de te ontwikkelen deelproducten.

Naast deze beleidskaders is er ook een aantal van de rijksoverheid en de provincie. Daarin geboden kansen dienen optimaal te worden benut. Die kaders kunnen overigens ook belemmeringen in ontwikkelingen veroorzaken. De gemeente zal zich in de ontwerpfases van kaders door andere overheden een beeld moeten vormen van mogelijke bedreigingen voor lokale ontwikkelingen.

5. De Startnotitie.

5.1. De vaststelling.

Op 21 september 2006 werd door de raad de startnotitie "Beleid Recreatie & Toerisme in de Gemeente Epe" vastgesteld.

5.2. De inhoud.

De **hoofddoelstelling** is daarin geformuleerd en in het kort luidt die als volgt: *"sterkere profilering als gemeente voor recreatie"*.

Tevens is aangegeven dat de beleidsvorming zich volgens een **groeimodel** gaat voltrekken.

Het derde element bestond uit het benoemen van de te hanteren **kernbegrippen** en het voornemen om die begrippen in de groeifase uit te werken en te kwantificeren.

Bovendien werd een aantal **deelgebieden** benoemd waarop in ieder geval beleid geformuleerd dient te worden, zonder dat daar een prioriteit aan werd gekoppeld.

Tenslotte voorziet de "marsroute" erin dat de eerste activiteit zou bestaan uit de oprichting van het **Platform Recreatie & Toerisme**.

5.3. De uitwerking.

Met de uitwerking / plaatsbepaling van deze elementen wordt een start gemaakt om te komen tot een "Agenda voor de toekomst", een agenda die met name in beeld dient te brengen wat we gaan doen, waarom we iets gaan doen en wanneer we het doen.

6. Platform Recreatie & Toerisme

6.1. De samenstelling.

In de startnotitie is in de primaire marsroute opgenomen *"Het oprichten van het Platform Recreatie & Toerisme"* bestaande uit "kernpartners" (de werkeenheden) en uit "convenantpartners" (het klankbord).

De gevraagde actie is uitgevoerd en heeft geleid tot het instellen van een kerngroep en een klankbordgroep, beiden volgens het groeiprincipe. Een van de te bereiken doelen is om in de samenstelling evenwicht te bereiken.

Zoals in de startnotitie aangegeven is het geheel een groeimodel, waarbij getracht is de kwaliteiten in evenwicht te laten aansluiten bij de kernbegrippen

De leden van de kerngroep zijn gevraagd op persoonlijke titel en niet als vertegenwoordiger van een bedrijf, instelling of organisatie. De deelnemers bezitten specifieke deskundigheden. Om die reden is hieronder dan ook wel vermeld welke deskundigheid aan de deelnemers wordt toegedicht, maar is de organisatie waaruit men voortkomt achterwege gebleven.

De Kerngroep.

De kerngroep bestaat uit de volgende personen:

1. De heer J.G.W van der Steen	Dagrecreatie en bedrijfseconomische aspecten.
2. Mevrouw K. Zweers – v.d. Kaaden	Verblijfsrecreatie.
3. Mevrouw M.C. Visser – Schoenmaker	Cultuur.
4. De heer A. Westerink	Agrotoerisme.
5. De heer W. Ankersmit	Toeristische informatievoorziening en evenementen.
6. De heer W. Lammertink	Natuur en milieu.
7. De heer L. Stijf	Horeca.

De Klankbordgroep.

Ook de klankbordgroep is een groeiend geheel. In de startfase zijn ook partijen gevraagd zitting te nemen in de klankbordgroep, die daaraan echter geen gehoor hebben gegeven.

In de klankbordgroep gaat het om de vertegenwoordiging van instellingen en organisaties. Daarin zijn inmiddels de volgende vertegenwoordigingen opgenomen.

- a. Veluws Bureau voor Toerisme
- b. VVV Veluwe IJsselvallei
- c. Stichting Kunsthuis KEK
- d. Toer de Boer Op
- e. Stichting Gelders Landschap
- f. Recron
- g. Ondernemersverenigingen
- h. Emster Belang
- i. Oener Belang
- j. Recreatie Gemeenschap Veluwe
- k. Kamer van Koophandel Veluwe / Twente
- l. Overlegorgaan muziekverenigingen Gemeente Epe "Legato"
- m. Erfgoed Platform Epe
- n. Hippisch Platform
- o. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

6.2. Functies.

De hoofdfunctie van het Platform kan voor zowel de kerngroep als de klankbordgroep gedefinieerd worden als "participatie aan de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering op het terrein van Recreatie & Toerisme".

Wat specifiekere kunnen we functies als volgt benoemen:

- Initiatief
- Advies
- Draagvlakverwerving
- Mede - ontwikkeling van beleid
- Uitvoering

In het perspectief van deze functies is het Platform voortvarend begonnen aan haar taak. De inleidende fase is inmiddels afgerond. Daarmee is het ook nodig dat de raad een deel besluit neemt over de volgende werkzaamheden, met name om daarin de prioriteit aan te geven.

7. Inventarisatie.

Het Platform heeft zich in eerste instantie georiënteerd op het inventariseren van problemen/knelpunten, uitdagingen en oplossingen

Met het afronden van dit deel van de inventarisatie is ook de basis gelegd voor de vervolgstappen. De inventarisatie heeft voornamelijk bestaan uit het verkennen van het terrein dat heel divers is, in een gemeentelijke omgeving die vrijwel blanco is als het gaat om beleidsinformatie.

7.1. Resultaat workshop Platform.

Op 25 oktober 2006 heeft er een workshop plaatsgevonden met de klankbordgroep om het beleidsveld Recreatie en Toerisme in Epe te verkennen.

Op de deelgebieden Verblijfsrecreatie, Dagrecreatie en Evenementen en Routegebonden Recreatie zijn knelpunten en problemen geïnventariseerd, zijn uitdagingen geformuleerd en zijn oplossingen bedacht.

In een eerder stadium heeft de kerngroep al een scala aan mogelijke activiteiten benoemd.

Daarmee is basismateriaal ontstaan voor de te vervaardigen deelnota's. Per beleidsonderdeel zullen daarbij de knelpunten gekoppeld worden aan uitdagingen, waaraan oplossingen worden toegevoegd die op zich weer uitmonden in activiteiten.

In dit stadium zijn de gegevens gebruikt voor het opstellen van de SWOT-analyse (zie 7.3), terwijl deze bij het opstellen van de verschillende beleidsproducten gedetailleerd in beeld komen.

7.2. De kaart van Epe.

Naast het resultaat zoals dat is vervaardigd door het Platform vindt er een inventarisatie plaats van de fysieke inrichting van het grondgebied van de gemeente. Met andere woorden hierin wordt de uitgangspositie qua voorzieningen op de verschillende onderdelen beschreven. Het gaat daarbij om concrete gegevens die nu wellicht al verspreid beschikbaar zijn, maar die in het kader van de ontwikkeling van de beleidslijn samengebracht moeten worden.

Deze 0-meting is ook noodzakelijk om te zijner tijd de resultaten van het beleid te kunnen meten en om in voldoende mate verantwoording af te leggen voor de inzet van middelen.

7.3. De SWOT-analyse

In een SWOT-analyse worden de belangrijkste sterke en zwakke punten van, in dit geval, het product "Recreatie & Toerisme" in Epe benoemd. Daarbij wordt enerzijds sterk gekeken naar het "eigen" product, waaraan een "waardering" wordt toegekend, terwijl anderzijds het eigen product wordt vergeleken met andere.

Op die manier ontstaat basismateriaal voor de ontwikkeling van beleidsopties. Sterke punten kunnen versterkt worden en zwakke punten kunnen door interventies omgebogen worden. Kansen dienen te worden aangegrepen voor de verdere positieve ontwikkeling en bedreigingen dienen voor zover mogelijk geëlimineerd te worden.

De inventarisatie van de belangrijkste eigenschappen van de gemeente Epe in termen van sterktes en zwaktes en een inventarisatie van de belangrijkste ontwikkelingen in de bestuurlijke, maatschappelijke, technologische, economische en recreatieve context in termen van kansen en bedreigingen leveren het volgende beeld op.

De belangrijkste sterktes en zwaktes van Epe zijn:

7.3.1. Sterktes

S1	Natuur, rust en ruimte zijn kernkwaliteiten die een breed publiek aanspreken
S2	Meerdere vormen van natuur (en water) voor de natuurbeleving
S3	Compleet traditioneel R&T aanbod (onder een traditioneel aanbod wordt in dit verband verstaan: jaarmarkten, kaasboerderij, pannenkoekenrestaurants, campings, wandelmogelijkheden etc.)
S4	Gunstige ligging
S5	Het gratis parkeren
S6	Divers aanbod van kunst- en cultuuruitingen
S7	Kwalitatief goed aanbod van enkele verblijfsaccommodaties en restaurants
S8	Een actief verenigingsleven
S9	Veel kennisdragers aanwezig, die ook bereid zijn om actie te ondernemen
S10	Bestuurlijke bereidheid om de sector te stimuleren (zowel provinciaal, regionaal als lokaal)

7.3.2. Zwaktes

Z1	R&T is kwetsbaar en weinig innovatief (kwalitatieve neergang)
Z2	Het imago dat nog steeds verbonden is met traditionele Veluwe-beeldvorming
Z3	De samenwerking tussen diverse partijen is niet optimaal of afwezig
Z4	De infrastructuur die Oost en West verbindt is beperkt
Z5	Routegebonden structuren sluiten slecht op elkaar aan en zijn beperkt (behoefte) aanwezig
Z6	Angst voor verlies van de eigen identiteit
Z7	Onbalans in de demografische samenstelling (vergrijzing en ontgroening)

De belangrijkste kansen en bedreigingen vanuit de externe context zijn:

7.3.3. Bedreigingen

B1	Slechte concurrentiepositie ten opzichte van goedkope vakantielanden
B2	Het ruimtelijke beleid (krimpgebied, Ecologische HoofdStructuur, Groene wiggen)

B3	De economische teruggang, met name in de agrarische sector
B4	Het verlies jong arbeidspotentieel

7.3.4. Kansen

K1	De wetgeving op het gebied van ruimtelijke ordening biedt volop mogelijkheden om de natuur-en landschapskwaliteiten beter te benutten
K2	Natuurbeleving, welbevinden en hippische ontwikkeling vormen steeds belangrijker trends
K3	Er is een toenemende behoefte aan onderscheidende elementen als kwaliteitscampings, uitstekende restaurants en recreatieparken.
K4	De mogelijkheden tot diversificatie van het toeristisch product door particuliere initiatieven
K5	De groeiende grijze golf – ook in de categorie 40 – 60 jaar - met behoefte aan rust en ruimte en aanzienlijke financiële mogelijkheden biedt volop kansen voor de hoger gepositioneerde recreatie, zoals bijvoorbeeld golf.
K6	Er bestaat een toenemende behoefte aan integrale arrangementen, waarbij samenwerking tussen diverse aanbieders noodzakelijk is
K7	Er is een toenemende vraag naar het aanbod van kunst en cultuuruitingen
K8	De stormachtige ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie biedt steeds meer en betere mogelijkheden om gericht met – potentiële – toeristische gebruikers te communiceren
K9	Er is veel provinciale en regionale aandacht voor de promotie van het gebied waarin Epe is gelegen
K10	Er is een sterke toename te constateren van het zakelijk toerisme
K11	De aandacht voor en het gebruik van het Health- en Wellnesstoerisme is sterk groeiende

7.3.5. De analyse.

		Kansen											Bedreigingen			
		K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11	B1	B2	B3	B4
Sterktes	S1	X	X			X			X	X		X				
	S2	X	X			X			X	X						
	S3						X	X	X							
	S4		X	X	X	X	X		X			X				
	S5			X	X	X	X	X	X			X				
	S6		X	X	X	X	X	X	X							
	S7		X	X	X	X	X		X		X					
	S8				X			X	X							
	S9		X	X	X	X	X	X				X				
	S10		X	X	X		X			X	X	X				
Zwaktes	Z1												X	X		X
	Z2												X			X
	Z3												X	X	X	X
	Z4												X	X	X	
	Z5												X	X	X	
	Z6															
	Z7												X		X	X

In de analyse zijn de relaties aangegeven tussen kansen en sterktes enerzijds en zwaktes en bedreigingen anderzijds.

Op basis van deze analyse zijn de belangrijkste kansen geselecteerd, die aansluiten op die aspecten waar wij als Epe sterk in zijn. Deze bieden het meest veelbelovende perspectief voor een succesvolle recreatieve ontwikkeling.

Aan de andere kant is gezocht naar bedreigingen die juist inspelen op de zwaktes van Epe. Deze zwaktes vormen dan ook een aanzienlijk risico voor de recreatieve ontwikkeling van Epe en deze

zullen zoveel als mogelijk geëlimineerd moeten worden. In de tabel hierboven zijn deze relaties schematisch weergegeven.

7.3.6. De conclusies.

De belangrijkste kansen voor de gemeente Epe zijn dan ook:

- Natuurbeleving, agrotourisme, welbevinden en hippische ontwikkeling vormen steeds belangrijker trends
- Er is een toenemende behoefte aan onderscheidende elementen als kwaliteitscampings, uitstekende restaurants en recreatieparken.
- De mogelijkheden tot diversificatie van het toeristisch product door particuliere initiatieven
- De groeiende grijze golf – ook in de categorie 40 – 60 jaar - met behoefte aan rust en ruimte en aanzienlijke financiële mogelijkheden biedt volop kansen voor de hoger gepositioneerde recreatie, zoals bijvoorbeeld golf.
- Er bestaat een toenemende behoefte aan integrale arrangementen, waarbij samenwerking tussen diverse aanbieders noodzakelijk is.
- De stormachtige ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie biedt steeds meer en betere mogelijkheden om gericht met – potentiële – toeristische gebruikers te communiceren.

De zwakke punten die moeten worden bestreden teneinde de belangrijkste bedreigingen het hoofd te kunnen bieden zijn:

- R&T is kwetsbaar en weinig innovatief (kwalitatieve neergang)
- De samenwerking tussen diverse partijen is niet optimaal of afwezig
- De infrastructuur die Oost en West verbindt is beperkt
- Routegebonden structuren sluiten slecht op elkaar aan en zijn beperkt (behoefte) aanwezig
- Onbalans in de demografische samenstelling (vergrijzing en ontgroening)

In Epe liggen de kansen voor het oprapen door de onderlinge samenwerking op verschillende terreinen te stimuleren. Het gemeentelijk beleid moet worden afgestemd op de behoeften die vanuit de kennisdragers en het particulier initiatief naar voren worden gebracht. Stimuleringsmaatregelen zijn daarbij nodig. De profileringskans ligt met name op het gebied van kwaliteitsverbetering van de voorzieningen en de diversificatie van het aanbod. De traditionele producten moeten worden uitgebreid met innovatieve voorzieningen die aansluiten bij de tijdgeest en doelgroep. Er is al duidelijke innovatieve daadkracht waar te nemen door de ontwikkeling van voor onze gemeente nieuwe voorzieningen. In dit verband zijn er duidelijk ontwikkelkansen op het terrein van agrotourisme, zorg/welness in combinatie met welbevinden, natuurbeleving en hippische activiteiten.

De meest kansrijke ontwikkeling is het vergroten van de doelgroep die zijn weg al vindt naar Epe. Dit zijn de 'medioren' in de categorie van 40 tot 60 jaar. Dit is een interessante doelgroep die –veelal- niet is gebonden aan de vaste vakantieperiodes (schoolvakanties). Voor deze groep is kwaliteit, natuurbeleving, beweging (fietsen en wandelen), cultuur, ontspanning en welbevinden de meest aantrekkelijke recreatieve motivatie. Juist hierin heeft Epe het nodige te bieden. Focus met name op deze categorie zal de al aanwezige toeristen (in de schoolvakanties) niet beconcurreren. De inspanningen dienen zich niet alleen te richten op de nieuwe doelgroepen. Het is van even groot belang de bestaande (gezinnen en 60+) aan onze gemeente te blijven binden.

De autonome trend van vergrijzing wordt geen geweld aangedaan –door conflicterende belangen- en de werkgelegenheid, zeker ook voor laag opgeleiden, krijgt een nieuwe impuls. Het bestedingspatroon zal toenemen en dat zal afstralen op de leefbaarheid van de kernen.

8. Historisch perspectief, kengetallen.

De gemeente Epe kent een rijke historie op het gebied van recreatie en toerisme en deze sector is in de loop van de jaren uitgegroeid tot een economische peiler van betekenis. Recreatie en toerisme zijn hier primair verbonden met het aantrekkelijke en afwisselende landschap waaronder het Veluwe

massief, de landgoederen, de IJssel en het Apeldoorns kanaal. Het is daarom niet verwonderlijk dat een groot deel van de verblijfsrecreatie zich vooral ontwikkeld heeft op de twee locaties Wissel en Schaveren.

Op het gebied van dagrecreatie biedt de gemeente voorzieningen, zoals Kasteel Cannenburch, het Veluws Streekmuseum, forellenkwekerij en kaarsenmakerij 't Smallert, pannenkoekenrestaurant de Ossenstal (als uitvalsbasis voor wandeltochten) en dierenpark "Wissel". Vooral van lokaal belang zijn het Kievitsveld, het hertenkamp, maneges en sportvelden. Jaarlijks bezoeken circa 200.000 dagtoeristen onze gemeente (Bron: KPMG, 2000). Het jaarlijkse verloop in het aantal dagrecreanten is niet gemeten.

In de gemeente bevinden zich:

➤ Campings	18
➤ Adressen voor bungalowverhuur	22
➤ Hotels	5
➤ Voorzieningen voor groepsaccommodaties	4
➤ Kampeerterreinen	6
➤ Adressen voor Bed & Breakfast	P.M.

In het jaar 2000 bedroeg het aanbod van verblijfsrecreatie 3496 standplaatsen, 260 zomerhuizen en 16583 totaal aantal slaapplaatsen.

Momenteel groeit de werkgelegenheid in de toeristische sector nog steeds harder ten opzichte van de totale werkgelegenheid, maar het verschil is niet meer zo groot dan in de eerste helft van de jaren negentig. De beroepsbevolking van onze gemeente bedroeg in 2005 13780 personen met een arbeidsparticipatie van 64%. Op het gebied van werkgelegenheid bood de gemeente dat jaar 11410 banen. "Recreatie en toerisme" nam daarvan 6,9% voor haar rekening. In absolute zin betekent dit dat binnen onze gemeente circa 780 mensen direct een baan in deze sector hebben (Bron: Provincie Gelderland, Bureau Economisch Onderzoek). Moeilijke meetbaar is de indirecte werkgelegenheid die met recreatie en toerisme gemoeid gaat, maar het hoeft geen betoog dat deze sector voor meer werkgelegenheid staat.

Op het gebied van verblijfsrecreatie komen de bedrijven binnen de gemeente uit een diep dal. Van 1998 tot 2003 nam het aantal jaarlijkse overnachtingen met bijna 13% af tot 636.000. In de jaren daarna is weer groei ontstaan en wordt de situatie van 1998 benaderd waarbij verdere groei echter stagneert. Het jaar 2006 lag met 722.000 overnachtingen enigszins onder het niveau van 2005.

Dit aantal overnachtingen mag groot lijken maar de hiermee gepaard gaande bezettingsgraad is laag. Zouden alle 16583 slaapplaatsen (peiljaar 2000) voor niet meer dan 5 maanden ingezet worden, dan bedraagt de bezettingsgraad over 2006 bij benadering 30%. Het toeristische seizoen duurt echter langer en veel bedrijven bieden het hele jaar overnachtingsmogelijkheden, waardoor de bezettingsgraad lager ligt dan het hierboven berekende. Mede daardoor staat de toeristische sector onder druk.

Ook is het een gegeven dat de "kampeermarkt" een krimpende markt is. Landelijk bestaat het beeld dat het aantal bezettingen in de verblijfsrecreatie terugloopt.

Bovendien is er sprake van achteruitgang in kwaliteit en vooral capaciteit in de verblijfsrecreatieve sector. Diverse verblijfsrecreatiebedrijven zijn verouderd en kleinschalig waardoor het aanbod niet aansluit op de vraag. Door 'uitponding' van recreatieterreinen zonder de verhuur van recreatie-eenheden te bevorderen is de capaciteit afgenomen. Verdere capaciteitsafname doet zich voor doordat campings gedwongen worden in de marktvraag te voldoen door grotere standplaatsen aan te bieden, terwijl tengevolge van het "krimpleid" uitbreiding van de bedrijven niet is toegestaan.

Het perspectief zoals dat hiervoor wordt beschreven richt zich met name op de verblijfsrecreatie en voor een klein deel op dagrecreatie. In dit verband passen ook de evenementen (b.v. Vaasaqua, Epop en Jazz Comes To Town). Bij het opstellen van de verschillende deelproducten zal in een inventarisatie voor het brede terrein het volledige perspectief worden beschreven.

9. Toetsingscriteria

Alle te ondernemen acties en ontwikkelingen zullen worden getoetst aan de door de gemeenteraad in de startnotitie Recreatie & Toerisme vastgestelde criteria:

- Natuur
- Kwaliteit
- Kleinschaligheid
- Seizoensverlenging
- Cultuur
- Economie

Deze criteria zijn als volgt geoperationaliseerd.

De **Natuur** is van wezenlijk belang voor de R&T sector. Het is het belangrijkste onderdeel van het aanbod waarop recreanten en toeristen afkomen. Onze natuur is het meest waardevolle dat onze gemeente te bieden heeft en hier moet prudent en met respect mee worden omgegaan. Ontwikkelingen zullen dus geen geweld mogen doen aan de natuur. De realisatie van voorzieningen mag bijvoorbeeld geen afbreuk doen aan de landschappelijke kwaliteit.

Kwaliteit laat zich moeilijk vatten in een heldere definitie. Het is een subjectief en breed begrip. In het kader van deze notitie wordt als toetssteen gehanteerd de bijdrage die wordt geleverd aan de gewenste kwalitatieve verbetering van het aanbod in de gemeente Epe. Concreet betekent dit dat we ons richten op ontwikkelingen en activiteiten in het hoger gepositioneerde segment van de sector.

Kleinschaligheid is een element dat altijd in relatie wordt gebracht met de verschillen in schaalgrootte ten opzichte van vergelijkbare activiteiten of voorzieningen in dezelfde categorie. De absolute omvang sec van de onderscheiden categorieën worden binnen ons aanbod dus niet met elkaar vergeleken. In concreto: In Epe willen wij geen "Walibi-activiteiten" of aantasting van de dorpse uitstraling. Voorzieningen of activiteiten kunnen een –boven- regionale uitstraling hebben mits dit in evenwicht is met de omgeving of een tijdelijk karakter heeft (dagrecreatie en evenementen). Kortom "de juiste maat" is meer het motto waarvan kan worden uitgegaan.

Seizoensverlenging is voor Epe het middel om groei in de R&T-sector te realiseren. Concreet wordt dus getoetst op de bijdrage die een activiteit of ontwikkeling levert aan het verlengen van het seizoen in dat onderdeel van de R&T-sector.

Cultuur is een begrip dat wordt gevormd door vele aspecten. Het culturele klimaat in de gemeente Epe is deels gericht op het behoud van de eigenheid en van tradities, maar er is ook voldoende ruimte voor vernieuwende elementen. Aandacht voor het cultureel erfgoed en voor hedendaagse kunst en cultuur karakteriseren diverse initiatieven vanuit de Eper samenleving.

De activiteiten en ontwikkelingen in het kader van deze nota kunnen vanuit deze achtergrond bij bestaande initiatieven aansluiten en deze versterken.

Met betrekking tot het **Economische element** kan worden gesteld dat in de gemeente Epe de kwaliteit en de capaciteit van het aanbod verblijfsrecreatie niet goed aansluiten bij de behoefte. R&T is van groot belang voor het behoud en de - beperkte - groei- van de werkgelegenheid. Een stimulerend en uitdagend gemeentelijk beleid kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Het totale aanbod van R&T voorzieningen draagt bij aan de 'vrijtijdseconomie' van de eigen bevolking en heeft een positieve uitwerking op het behoud van een aantrekkelijke leefomgeving. Mede hierdoor zal de ontgroening (terugloop van het aantal jongeren) kunnen worden afgeremd. De leefbaarheid in de dorpen kan hierdoor vanuit economisch perspectief worden gewaarborgd. In dit kader worden activiteiten en ontwikkelingen getoetst aan de bijdrage die zij leveren aan de verbetering van het toeristisch aanbod en de toename van de toeristische bestedingen en daarmee aan de versterking van de werkgelegenheid en het mede-compenseren van het arbeidsverlies in de agrarische sector.

Noot: De kernbegrippen die wij gebruiken als criteria in de praktijk zijn lastig te operationaliseren. Enerzijds komt dit door de subjectiviteit van de begrippen en anderzijds doordat zij in relatie tot elkaar staan en als zodanig integraal moeten worden afgewogen. Dit is voorgelegd aan de Stichting Recreatie en daar werd bevestigd dat het opstellen van voor alle gevallen geldende definities eigenlijk niet mogelijk is. Desalniettemin is het Platform R&T van mening dat met de operationalisatie die nu

aan de criteria is gegeven een goede beoordeling kan worden gegeven van de verschillende activiteiten en ontwikkelingen in de R&T-sector.

10. Plan van Aanpak

Zoals gesteld is er een groot kennispotentieel in het veld. Dit veld wil zich ook inzetten voor de toeristische recreatieve sector. De raad heeft vanuit de behoefte aan interactieve beleidsvorming een platform ingesteld waarin wordt meegedacht, meegedaan en geadviseerd. Het platform Recreatie en Toerisme dient, als externe partner, als initiator, werkeenheid, klankbord en uitvoeringscoördinerende instelling.

Het platform heeft de opdracht meegekregen om een beleid ten aanzien van Recreatie en Toerisme in de Gemeente Epe te formuleren, met in achtneming van de doelstelling en de kernbegrippen en dit vorm te geven in deelproducten. De deelproducten omvatten de beleidsvisie, het uitvoeringsprogramma en de bijbehorende financiële aspecten. Hierbij wordt een groeimodel gehanteerd dat de agenda voor de toekomst vormt.

Door inventarisatie binnen de deelproducten worden knelpunten, uitdagingen, oplossingen en acties benoemd. De acties beslaan een activiteit, project of beleidsproduct op het terrein van:

- Verblijfsrecreatie
- Dagrecreatie en evenementen
- Routegebonden recreatie
- Informatievoorziening
- Organisatiestructuur

De hierboven genoemde deelproducten worden volgens een vast stramien opgesteld en vormen tezamen de agenda voor de toekomst.

De acties worden -zonodig geclusterd- uitgewerkt op inhoud, middelen en proces en voor zover mogelijk 'smart' geformuleerd (SMART wil zeggen: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden).

Naast de beleidsvisie maakt een uitvoeringsprogramma en het financiële perspectief deel uit van de deelnota's.

De raad zal zich uitspreken over de agenda voor de toekomst. Zij stelt het uitvoeringsprogramma vast met inbegrip van prioritering en tijdspad.

11. De ontwikkelagenda.

Het meersporenbeleid in de beleidsontwikkeling omvat het enerzijds ontwikkelen van beleidsproducten en anderzijds het adequaat inspelen op ontwikkelingen en het ontplooien van activiteiten. De sporen bestaan dus aan de ene kant uit het formuleren van beleid ("de deelproducten") en aan de andere kant uit het daadwerkelijk uitvoeren van activiteiten ("recreatie en toerisme in actie").

11.1 De deelproducten.

In de startnotitie is al aangegeven dat de ontwikkeling van beleid op de verschillende terreinen plaatsvindt volgens de groeimethode en dat er niet een één allesomvattende nota wordt vervaardigd, omdat daarvoor het beleidsterrein te divers is.

Nog niet is bepaald hoe de prioriteiten gesteld worden met betrekking tot de ontwikkeling. Uit een korte schets van uitgangspunten op de verschillende deelterreinen kunnen prioriteiten in uitvoering gesteld worden.

11.1.1 Verblijfsrecreatie.

- a. De Wet op de Openluchtrecreatie wordt per 1 januari 2008 ingetrokken. De individuele gemeenten dienen zelf beleid te formuleren en te bezien op welke wijze, met inachtneming van het principe “minder regels”, regulering dient plaats te vinden.
- b. Provinciaal beleid en rijksbeleid met betrekking tot de inrichting van het grondgebied nopen tot duidelijkheid in de richting van onder meer recreatieondernemers. Onder meer “Groene wiggen”, “Ecologische Hoofdstructuur”, “Plattelandontwikkeling”, “Krimp- en groeibeleid”, “Reconstructiewetgeving” beïnvloeden de gemeentelijke visie op dit beleidsterrein.
- c. De verblijfsrecreatieve sector is een imponerende economische drager.
- d. Er bestaan initiatieven om campings te realiseren.

11.1.2 Organisatiestructuur.

- a. Ondoorzichtige externe organisatiestructuur en een sterke versnippering daarvan.
- b. Onduidelijke gemeentelijke organisatiestructuur die niet aansluit bij de gewenste publieksgerichtheid en de “één loket gedachte”.
- c. Interne beleidsformatie die niet is afgestemd op het ambitieniveau.
- d. Het initiatief van de provincie om onderzoek te doen naar de organisatiestructuur toeristische informatievoorziening en de participatie daarin van de Veluwe gemeenten.

11.1.3 Routegebonden recreatie.

- a. Het inwerking gestelde Fietsknooppuntensysteem en de lokale benutting daarvan.
- b. Het door de provincie geïnitieerde Fietstotaalplan.
- c. De ondoorzichtige structuur van routes (wandelen-, fiets-, nordic walking-, mountainbike- en ruiter-), de promotie daarvan en de bewegwijzering.
- d. De mogelijkheden tot gebruikmaking van moderne communicatiemiddelen als GPS.

11.1.4 Dagrecreatie en evenementen.

- a. Stroomlijnen van regelgeving met de inhoudelijke benadering.
- b. De coördinatie van dagrecreatieve activiteiten en evenementen.
- c. De ondersteuning van lokale initiatieven.
- d. Initiatieven als Singelgolf en Boerengolf.

11.1.5 Informatievoorziening.

- a. Het structureren en subsidiëren van regionale informatievoorziening.
- b. Het streven naar een goede VVV-achtige voorziening in de kernen Epe en Vaassen.
- c. Het gebruikmaken van middelen die bijdragen aan een permanente informatievoorziening, zoals informatiezuilen.
- d. Bij promotie en marketing gebruik maken van internetmogelijkheden.

11.2. Prioriteiten.

Als we het vorenstaande overzien blijkt dat de hoogste prioriteit dient te worden gegeven aan de beleidsontwikkeling op het terrein van de “Verblijfsrecreatie”. Daarbij is de intrekking van de Wet op de Openlucht Recreatie met name maatgevend. Niet alleen om het feit zelf, maar ook voor wat betreft de termijn.

Inmiddels hebben de Recron en Toer de Boer Op gezamenlijk een visie op deze materie gepresenteerd.

Ook in de regio worstelt men met dezelfde problematiek en het zoeken van steun bij elkaar en het stroomlijnen van regio-initiatieven is dan ook van belang bij de oplossing van het probleem.

Het tweede item zou moeten zijn de “Organisatiestructuur”, zowel intern als extern. Intern met name om voldoende body te kunnen geven aan de publieksbenadering en het invulling kunnen geven aan het hoge ambitieniveau. Extern voornamelijk om met de goede partners om te gaan en om de middelen, die gemeentelijk voor die externe organisaties worden ingezet, op de meest efficiënte en effectieve wijze te laten renderen.

De “Routegebonden Recreatie” en “Dagrecreatie en Evenementen” achten wij qua belang van gelijke waarde en liggen voor een deel ook in elkaars verlengde. Het moet mogelijk zijn om deze deelnota's

in dezelfde periode te realiseren. Het verdient wel de voorkeur om deze producten te realiseren voordat het onderwerp "Informatievoorziening" wordt aangepakt. Immers, de resultaten van de eerst genoemde onderdelen zijn mede de basis voor de inhoud van de informatievoorziening.

11.3. Conclusie ten aanzien van prioriteiten.

Gelet op het onder 5.2. genoemde wordt dan ook voorgesteld de volgende uitwerkingsagenda vast te stellen:

1. "Verblijfsrecreatie" (oktober/november 2007)
2. "Organisatiestructuur" (december 2007)
3. "Routegebonden Recreatie" en "Dagrecreatie en Evenementen" (april 2008)
4. "Informatievoorziening" (oktober 2008)

De deelnota Verblijfsrecreatie dient in september 2007 te zijn afgerond, waarbij noodzakelijk geachte onderdelen in verband met de intrekking van de Wet op de Openlucht Recreatie wellicht eerder tot besluitvorming moeten leiden om per 1 januari 2008 over voldoende kader te beschikken na de intrekking van de WOR.

Het uitwerken van de deelnota's Routegebonden Recreatie en Dagrecreatie & Evenementen vraagt om een uitvoeringsgerichte aanpak vanuit een goede organisatieopzet. Daarmee wordt bedoeld op de totale structuur van recreatie en toerisme, zowel intern als extern en de verbinding daartussen.

11.4. Recreatie en Toerisme in actie.

Het alleen focussen op de beleidsproducten in de vorm van deelnota's zou onvoldoende recht doen aan het zich snel ontwikkelende beleidsveld Recreatie en Toerisme.

Om die reden is er dan ook voor gekozen om een meersporenbeleid te volgen. Dat wil zeggen dat naast de ontwikkeling van de beleidsproducten ook concrete activiteiten worden uitgevoerd die gericht zijn op de verschillende doelgroepen.

Het is al gebleken dat van de gemeente een actieve houding wordt verwacht met betrekking tot ontwikkeling of besluitvorming van en op concrete initiatieven. Het wachten op beleid zou daarmee ook de indruk kunnen wekken van een bureaucratische aanpak. Om slagvaardig mee te gaan in ontwikkelingen is het goed om een meersporenbeleid te volgen en acties en projecten te ontwikkelen, te ondersteunen of uit te voeren voordat het beleid daaromtrent tot op de letter is uitgeschreven.

Daarom is nu al systeem "Recreatie en Toerisme in actie" opgezet. Daarbij worden initiatieven in SMART vorm uitgeschreven en ten uitvoer gebracht, waarbij het resultaat uiteraard uiteindelijk in het beleidsproduct "deelnota" wordt verwoord. Het systeem wordt ook gebruikt om na vaststelling van de deelnota's het uitvoeringsprogramma uit te schrijven.

De beschrijving die enerzijds bedoeld is om de opdracht SMART in beeld te brengen, brengt ook de doorlopende ontwikkeling in besluitvorming in beeld en sluit met een verantwoording (waarin een evaluatie is opgenomen).

Het format is als bijlage 3 bij deze notitie gevoegd.

12. Lopende acties en projecten.

In het kader van het meersporenbeleid zijn verschillende acties en projecten in gang gezet. De resultaten daarvan worden t.z.t. ingepast in de beleidsvisie.

12.1. De organisatiestructuur van de toeristische informatievoorziening op de Veluwe.

Op initiatief van de provincie wordt onderzoek gedaan naar de organisatiestructuur van de toeristische informatievoorziening op de Veluwe. In grote lijnen loopt de toeristische informatievoorziening over de schijven van de VVV's (met zijn lokale vestigingen) en het Veluws Bureau voor Toerisme.

Er bestaat onvoldoende taakafbakening tussen de beide organisaties. De gemeente Epe subsidieert beide organisaties, VVV Veluwe IJsselvallei voor een bedrag van ongeveer € 46.000,-- en het Veluws Bureau voor Toerisme voor ruim € 13.000,--.

De provincie heeft het initiatief genomen te onderzoeken op welke wijze de organisatiestructuur zodanig kan worden aangepast dat taken op elkaar afgestemd zijn, onduidelijkheden verdwijnen en efficiënt wordt gewerkt.

De gemeente Epe participeert in dit onderzoek, enerzijds door een financiële bijdrage van € 1.700,-- in de onderzoekskosten en anderzijds door deelname in de begeleidingsgroep.

12.2. Subsidiëring VVV Veluwe IJsselvallei.

Na afwikkeling van een opdracht in het kader van het project "Ontwikkelen en Ombuigen" is de aan de VVV Veluwe IJsselvallei te verstrekken jaarlijkse subsidie terug gebracht met een bedrag van € 50.000,--. Bovendien werd het aan de VVV beschikbaar te stellen subsidie verminderd met een bedrag dat nu aan het Veluws Bureau voor Toerisme beschikbaar wordt gesteld voor promotie en marketing taken.

De subsidieverstrekking aan de VVV is gebaseerd op historische gronden, globale afspraken en is niet afgestemd op door de gemeente gewenste producten.

In dat verband wordt in de loop van 2007 gewerkt aan een systeem van subsidiëring op basis van productafspraken zoals ook gebruikelijk op beleidsterrein waarbij de gemeente subsidieverstrekking gebruikt als sturingsmiddel.

12.3. Fietstotaalplan.

De Veluwe verdient een fietsproduct dat aan alle eisen voldoet. Daarvoor moet het fietsnetwerk beter worden afgestemd op het toeristisch recreatieve gebruik. Er is een stevige kwaliteitsimpuls nodig om de aantrekkelijkheid van het fietsnetwerk te waarborgen. Uit onderzoek naar dag- en verblijfsrecreatie blijkt dat de concurrentie tussen de belangrijkste toeristische regio's groot is. Mede om die reden heeft de Veluwe een nieuw totaalaanbod aan fietsvoorzieningen nodig.

De gemeente Epe is een fietsgebied bij uitstek en in dat verband is het dan ook logisch dat de gemeente aansluit bij dit project.

Inmiddels is al wel het Fietsknooppuntensysteem, waarin ook de gemeente Epe participeert gerealiseerd.

Van belang zijn echter ook de versterkende elementen infrastructuur (inclusief bewegwijzering en route-informatie), natuur, landschap, onderhoud fietspaden, aanvullende voorzieningen, marketing, organisatievorm en financiën.

12.4. Singelgolf.

Singelgolf is een activiteit die alle kenmerken heeft van golfen, maar ingepast wordt in het landschap. Het gaat gepaard met de ontwikkeling van nieuwe natuur. Er wordt aan een initiatief gewerkt om deze vorm van golf ook op het grondgebied van de gemeente te introduceren. Daarbij wordt gedacht aan de omgeving van het Kievitsveld.

De initiatiefnemer trekt de kar volledig van initiatief tot het gebruiksklaar opleveren van het project.

Op dit moment verkeert het initiatief in de oriënteringsfase.

12.5. Boerengolf.

Gedurende het jaar 2006 heeft een pilot gedraaid met betrekking tot boerengolf. De activiteit heeft in dat jaar plaatsgevonden op basis van "gedogen". De eerste resultaten waren goed en een evaluatie moet het verloop weergeven.

De initiatiefnemer doet een verzoek om vrijstelling van de voorschriften in het bestemmingsplan hetgeen nu noodzaakt tot een visie op dit soort activiteiten.

12.6. Lerend innoveren in de recreatiesector / pilot Kievitsveld.

Onder de bovengenoemde titel voert de Stichting Recreatie in opdracht van het ministerie van LNV een pilot uit, waarbij de vraag centraal staat: "hoe kunnen we er voor zorgen dat de aanbieders van recreatie vraaggericht gaan opereren en tegelijkertijd aandacht besteden aan het feit dat de kwaliteit van de omgeving een belangrijk onderwerp is?"

Er wordt gezocht naar een oplossing voor twee problemen, allereerst dat recreatie als sector (te) aanbodgericht opereert en ten tweede dat recreatie bij succes zijn eigen kapitaal vaak dreigt te vernietigen.

Om de vraag te beantwoorden is de Stichting aan de slag gegaan met een gebiedsgerichte pilot. Via de Recreatiegemeenschap Veluwe heeft de stichting contact met de gemeente Epe gezocht. De onderzoekers van de stichting willen de pilot handen en voeten geven, waarbij rekening wordt gehouden met "lerende netwerken".

Gehoopt wordt concrete oplossingen te vinden voor het Kievitsveld en omgeving, maar vooral ook dat betrokken partijen uit het gebied gemotiveerd worden blijvend samen te werken aan een duurzame innovatie van de recreatiesector.

Tenslotte wordt gehoopt dat de resultaten ook op andere projecten / gebieden toegepast kunnen worden.

12.7. GPS / wandelen-fietsen.

Het systeem GPS (Global Positioning System), een satelliet plaatsbepalingsysteem, kent goede mogelijkheden om gebieden "te ontsluiten". In het systeem kunnen routes en bezienswaardigheden worden samengebracht.

Een dergelijk systeem wint aan waarde als gebieden, ook over gemeentegrenzen heen, op elkaar worden aangesloten.

In dit verband hebben al contacten plaatsgevonden met mogelijke alliantiepartners zoals de gemeenten Voorst en Heerde, Vrienden van het Platteland en het Veluws Bureau voor Toerisme.

12.8. Netwerken.

Op zoek naar kennis, ondersteuning, financiële partners en samenwerking wordt gewerkt aan een uitgebreid netwerk. In dat verband zijn inmiddels de nodige contacten gelegd met onder meer de Provincie Gelderland, De Stichting Recreatie, de buurgemeenten, het Veluws Bureau voor Toerisme, ROC Landstede en Ondernemersverenigingen.

Belangrijk is ook lokale partners bij de beleidsontwikkeling te betrekken. In dat verband wordt een bijeenkomst georganiseerd voor ondernemers in de sector Recreatie & Toerisme, enerzijds om de gemeente te voeden met informatie en anderzijds voor het onderling contact tussen deze ondernemers.

Het zal duidelijk zijn dat het "netwerken" een continu proces is.

12.9. Diverse initiatieven.

Naast vorengenoemde acties en projecten zijn er meer waaronder:

- De ontwikkeling van een avonturen- en speurspel in relatie tot natuurbeleving.
- Kwaliteitsimpuls centrum Vaassen.
- IJsbaanproject Epe.

13. Tot slot.

Het vorenstaande geeft de Agenda voor de nabije toekomst weer. Het is ook het programma waarmee de portefeuillehouder, de ambtelijke organisatie en het platform aan de slag zijn en gaan.

Concreet wordt van de raad het volgende gevraagd:

1. De missie te aanvaarden.
2. In te stemmen met de samenstelling en de functies van het Platform Recreatie & Toerisme.
3. In te stemmen met de wijze van inventariseren om daarmee een 0-meting in beeld te brengen.
4. In te stemmen met de wijze waarop de kernbegrippen gekoppeld worden aan acties, projecten en beleidsproducten.
5. Vast te stellen dat de deelproducten worden opgesteld in de volgorde zoals aangegeven.

6. Het meersporenbeleid, "Recreatie & Toerisme in actie" onafhankelijk van beleidsontwikkelingen, toe te passen.
7. Kennis te nemen van de lopende acties en projecten.

Bijlage 1.

De Toekomstvisie 2010.

"Voortbouwen op kwaliteit"! Dit motto staat centraal in de Toekomstvisie 2010 van de gemeente Epe. Optimaliseren van bestaande kwaliteiten, sterke punten en eigenschappen, dat is waar het bij de gemeente Epe om draait. Uiteraard wordt daarbij ingespeeld op de veranderingen die vanuit de omgeving op de gemeente afkomen.

Met situaties, die mogelijkheden voor ontwikkeling bieden, zal beperkt worden omgegaan. Deze insteek is ook de wens van de inwoners van de gemeente Epe. Deze hechten aan de leefbaarheid van de dorpen (o.a. behoud dorpsuitstraling) en het gebied daaromheen (natuur, landschap, milieu versus recreatie en toerisme).

Toekomstvisie Epe 2010 stelt dat meer werkgelegenheid in de sector recreatie en toerisme een kans voor de gemeente Epe zou kunnen betekenen. Maar ook de economische voordelen die direct samenhangen met het aantal toeristen kan daartoe gerekend worden. Een ontwikkeling van de gemeente Epe als een "Valkenburg" van Gelderland wordt duidelijk als een bedreiging gezien.

De sterke punten op het gebied van recreatie en toerisme zijn:

- gunstige ligging
- landschappelijke en natuurlijke kwaliteit
- traditioneel toeristisch-recreatief product

De zwakke punten:

- openbaar vervoer en infrastructuur
- recreatie/toerisme kwetsbaar en weinig innovatief

Belangrijke kansen:

- gericht en strategisch gebruik maken van de natuur- en landschapskwaliteiten.
- diversificatie en kwaliteitsverhoging toeristisch-recreatief product
- aantrekken nieuwe niet-traditionele bedrijvigheid
- gebruik maken van de strategische ligging

De zogenaamde middenzone (gebied tussen de dorpenweg en de A50) biedt ontwikkelingsmogelijkheden op diverse terreinen: woningbouw, werkgelegenheid, recreatie en toerisme, agrarische bedrijvigheid en voorzieningen.

Bij de realisering van het gewenste voorzieningenniveau kan een combinatie gezocht worden met het onderdeel recreatie en toerisme. Binnen de ontwikkeling van de ruimtelijke structuurvisie wordt hierover een standpunt ingenomen. Bij dit onderdeel is de overheersende mening bij de inwoners een beperkte uitbreiding aan voorzieningen toe te staan. Op deze manier ontstaat een combinatie van voorzieningen gericht op zowel de inwoners als de recreanten en toeristen. Zo'n ontwikkeling is herhaaldelijk ondersteund door inwoners.

De gemeente Epe geeft beperkte mogelijkheden aan verbreding en vernieuwing van het toeristisch-recreatieve product. Voor de toekomstige recreatieve ontwikkelingen van Epe wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van verbreding van de doelgroep en verlenging van het seizoen.

De inwoners geven duidelijk aan dat recreatie en toerisme onder voorwaarden verder ontwikkeld mag worden. Maar toeristen veroorzaken ook overlast en de burgers hebben het gevoel ondergeschikt te zijn aan de toerist. De leefbaarheid wordt hier en daar aangetast.

De inwoners kiezen voor behoud van het bestaande met mogelijkheden voor een beperkte uitbreiding. Ze zoeken de ontwikkeling vooral in verbetering van de kwaliteit. In ieder geval is er geen behoefte aan ontwikkeling van grootschalige toeristische voorzieningen en uitbreiding van de verblijfsrecreatie.

De algemene constatering is dat de sector recreatie en toerisme een belangrijke bijdrage levert aan de lokale werkgelegenheid en deels ook aan de leefbaarheid (voorzieningenniveau) in de dorpen.

Bijlage 2.

Ruimtelijk Structuurplan / Ruimtelijk perspectief (Samenvatting)

Het Ruimtelijk Structuurplan geeft op een heldere wijze richtingen aan waarbinnen het recreatief beleid gestalte kan krijgen en ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn.

In Epe is in 2006 het structuurplan vastgesteld. Hierin staat onder meer wat er vanuit ruimtelijk perspectief mogelijk is. Hieronder volgt een beknopte weergave.

Het merendeel van de verblijfsterreinen is gelegen in het Veluws Natuurgebied. Hier geldt een stringent beleid dat ontwikkeling van deze bedrijven in de weg staat. De gemeente richt zich waar mogelijk op handhaving, vergroting en kwaliteitsverbetering van deze bedrijven. Ook de overige, verspreid in het landelijke gebied gelegen verblijfsrecreatiebedrijven mogen zich verder ontwikkelen, mits dit niet onevenredig ten koste gaat van landbouw, natuur en water. De gemeente biedt nieuwe verblijfsrecreatierreinen de gelegenheid zich binnen de gemeentegrenzen te vestigen. Hiervoor is bijvoorbeeld ruimte in de omgeving van Emst. Wel streeft de gemeente 'niet meer van hetzelfde' na, maar juist een gevarieerd aanbod van verblijfsmogelijkheden.

Het Kievitsveld is een plek bij uitstek waar een golfterrein, zwembad, evenementenhal en gezondheidscentrum zouden kunnen komen, eventueel in combinatie met een hotel. Realisatie van deze voorzieningen mag geen afbreuk doen aan de landschappelijke kwaliteiten van het Kievitsveld.

Ook het Streekplan, bestemmingsplannen, de reconstructiewetgeving en alle overige regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening hebben invloed op de mogelijkheden om het gebied in te richten. Daar zal bij het vormgeven van activiteiten of ontwikkelingen op het gebied van R&T uiteraard rekening mee moeten worden gehouden.

Epe staat hierdoor in een redelijk, grote recreatieve belangstelling. Het product is echter relatief kleinschalig en sterk verspreid. Er ontbreekt mede daardoor een sterk marktprofiel. Dit maakt Epe gevoelig voor veranderingen in het consumentengedrag.

De gemeente staat in het kader van de reconstructie en de uitvoering van beleid voor het CVN (Centraal Veluws Natuurgebied) voor een grote opgave op het gebied van recreatie en toerisme. Daarnaast is onderkend dat de huidige voorzieningen vrij gespreid liggen over de gemeente en dat er een kwaliteitsslag gemaakt dient te worden om blijvend te kunnen voorzien in de wensen van toeristen en recreanten. Er is daartoe meer samenhang gewenst tussen elkaar versterkende recreatief-toeristische functies in de zone Emst – Kievitsveld. Dit kan door hier bestaande en nieuwe recreatiefuncties te concentreren, waardoor de aantrekkingskracht en de economische basis van het totaal wordt vergroot. Hier kan regionaal verkeer eenvoudig worden opgevangen. De ontwikkeling van watergebonden recreatie kan worden versterkt door verbetering en wellicht vergroting van het Kievitsveld in westelijke richting. Verder zijn er kansen voor nieuw te vestigen verblijfsvoorzieningen, kuuroord ("Veluwewater" als basis voor thermale baden, sauna, kuurbehandeling, reumatherapie etc.), zorghotel, lokaal recreatief transferium, golf enzovoort. Belangrijk is dat deze functies optimaal worden ingepast in een vooraf uit te werken ruimtelijke zonering.

Senioren vormen één van de belangrijke doelgroepen, waarop het product zich kan richten. Een derde van de Nederlandse bevolking behoort tot de groep van 50 jaar en ouder. Het aandeel zal nog verder groeien tot 40% in 2040. Niet alleen de omvang maakt deze groep interessant, de gemiddelde senior is vitaler dan vroeger en heeft relatief veel te besteden. Bovendien verandert hun mentaliteit gestaag. Vroeger spaarden ouderen hun geld op voor onvoorziene uitgaven of voor hun kinderen, tegenwoordig besteden ze hun geld steeds meer aan leuke dingen. Ook de hoeveelheid vrije tijd speelt een grote rol. Weliswaar hebben de nog werkende 50-plussers niet veel méér tijd dan hun jongere landgenoten, maar als ze stoppen met werken is die vrije tijd er wel. Senioren zijn een groep met relatief veel tijd en middelen om te besteden aan uitstapjes en vakanties. Een doelgroep kortom die zeer interessant is voor het toeristisch bedrijfsleven.

De mogelijke locaties voor deze voorzieningen worden in het navolgende aangegeven. Een ruime zone rond Emst (15) en Kievitsveld wordt als een landschapsmozaïek ontwikkeld, waarbij functies door elkaar heen voorkomen. Het gebied is recreatief zeer aantrekkelijk en kan verbeterd toegankelijk worden gemaakt met routes voor fietsers, wandelaars, ruiters en gescheiden autoverkeer.

Doel is om vanuit deze recreatieve concentratie een zone te vormen richting Gortel waarbinnen recreatieve voorzieningen in elkaars nabijheid zijn gelegen en een zogenaamd kralensnoer voor recreatie en toerisme ontstaat. De voorzieningen worden goed ontsloten door verschillende recreatieve routes en daardoor zijn ze onderling goed bereikbaar. Het is daarvoor noodzakelijk om het routenetwerk verder te verbeteren en te vergroten, waardoor het gebied niet alleen voor een incidenteel bezoek maar vooral ook voor herhalingsbezoek interessant wordt.

Kievitsveld e.o. vormt als het ware de regionale trekker waarin de grotere voorzieningen geconcentreerd worden gerealiseerd. Vanuit dit knooppunt leidt een recreatief kralensnoer tot aan Gortel op de Veluwe.

Naast de genoemde zone Emst-Gortel biedt ook het Apeldoorns kanaal een basis voor de ontwikkeling van kleinschalige dagrecreatieve punten in samenhang met verblijfsrecreatie. Door nieuwe initiatieven in deze zone te concentreren, hebben deze gezamenlijk een grotere aantrekkingskracht en wordt de kans op herhalingsbezoek vergroot. Eisen zijn een goede ontsluiting en bewegwijzering en een aantrekkelijke uitstraling naar de omgeving.

De campings hebben in het hoogseizoen veelal een volledige bezetting. Buiten het seizoen niet. Eén van de redenen is het ontbreken van voldoende vertier. De cultuur moet gebruikt worden om toeristen te trekken, bijv. de organisatie van jazz, orgelconcerten, koppelen natuur en cultuur door kerstviering op de hei e.d.

Gezien de grote potentie van de recreatiesector staat de gemeente een beleid voor waarbij tevens de vestiging van nieuwe verblijfsrecreatieve bedrijven mogelijk is. Primair wordt daarbij ruimte geboden aan bedrijven die in binnen het groen/blauw raamwerk van de provincie geen bedrijfseconomisch perspectief meer hebben. Dit betreft voor een deel bedrijven met een traditioneel marktprofiel. Het is voor het product echter belangrijk, dat het aanbod sterk wordt verbreed (*niet meer van hetzelfde*). Dit betekent, dat er ook ruimte moet worden geboden aan nieuwe initiatieven. De haalbaarheid hiervan moet onder meer door onderzoek worden aangetoond.

In combinatie met bijvoorbeeld het Kievitsveld en het eventueel te ontwikkelen golfcomplex kan aan een hoogwaardig health center worden gedacht. Als voorbeeld wordt bijvoorbeeld Thermea 2000 te Valkenburg genoemd. Naast een hoogwaardig zwembad en saunacomplex (zogenaamd kuuroord) wordt de bouw voorgesteld van een vier of vijfsterrenhotel. Met een dergelijke accommodatie wordt het bestaande aanbod verbreed en worden de beoogde doelgroepen (mede) aangesproken. Ook kan worden gedacht aan de vestiging van een zorghotel. Dit is een hotelvoorziening waar gasten in een rustgevend ambience kunnen herstellen en verpleegkundige zorg en begeleiding kunnen krijgen. Een zorghotel kan goed gecombineerd worden met andere recreatieve voorzieningen. Hierdoor kunnen activiteiten aan gasten worden aangeboden, hetgeen het verblijf verder kan veraangename. Een zorghotel kan bij uitstek worden gecombineerd met de recreatieve voorzieningen rondom Kievitsveld.

Nieuwvestiging van verblijfsrecreatie is het meest kansrijk in het Middengebied bij Emst en secundair in de overige oude bouwlanden. Hier moet worden opgemerkt dat voorzieningen als campings een groot ruimtebeslag hebben. Dergelijke omvangrijke bedrijven zijn in de zones Oude bouwlanden landschappelijk niet goed in te passen, maar in het Middengebied wel. Tevens is hier een sterkere relatie aanwezig met de dagrecreatieve voorzieningen rond het Kievitsveld.

Binnen de gemeente bestaan mogelijkheden en kansen voor ontwikkeling van het concept "Bed & Breakfast". Deze voorzieningen kunnen vooral in combinatie met de agrarische bedrijven (generen van neveninkomsten) dan wel bij vrijkomende agrarische bedrijven worden overwogen. Hiermee wordt het product verbreed. Bij deze ontwikkeling is wel enige waakzaamheid geboden, teneinde te vermijden dat de concurrentiepositie van de bestaande verblijfsaccommodaties niet wordt ondergraven.

Bijlage 3.**Recreatie en Toerisme in actie.**

Actienummer:

Cluster:

	Titels.	Specificatie.	Omschrijving.
Inhoud	Activiteit.	Actie	
		Project	
		Beleidsproduct	
	Toelichting.		
	Beoogd resultaat.		
	Kernbegrippen	Kleinschaligheid	
		Natuur	
		Kwaliteit	
		Cultuur	
		Economie	
		Seizoensverlenging	

Middelen	Middelen	Menskracht		
		Geld	Gemeente: Provincie: Derden: Totaal	
		Apparatuur		
		Ruimte		
Proces	Tijdpad.			
	Datum oplevering.			
	Verantwoordelijk.			
	Trekker.			
	Allianties.			

Verantwoording	Besluitvorming

De nota is door de raad vastgesteld op 27 september 2007.